

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.276/2025/7.

A felperes:

(felperes neve) (tartózkodási hely: alperesi bv.- intézet)

A felperes jogi képviselője:

(személy neve) pártfogó ügyvéd (címe)

Az alperes:

(bv.-intézet neve) (székhely)

Az alperes jogi képviselője:

Szalkay Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Szalkay Zoltán; iroda címe)

Az ügy tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 7.P.20.235/2023/47.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

felperes, 7.P.20.235/2023/51.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint megváltoztatja.

Megállapítja, az alperes megsértette az emberi méltóságát azzal, hogy a felperest 2022. augusztus 09-16. közötti időszakban olyan zárkában helyezte el, amelyben

- a WC ülőke törött volt
- a mellékhelyiség ajtaja 15x20 cm területen ki volt törve
- a mellékhelyiségben és az előtérben nem volt világítás
- a mellékhelyiség ajtaját becsukni nem lehetett kilincs hiányában
- az ágyrövidítő elemek több helyen elengedtek, ezért az nyikorgott, abból hegyes, éles darabok álltak ki
- a zárka falai rovarok (ágyi poloska) elnyomásából származó maradványoktól voltak szennyezettek.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját a felperes viseli.

A feljegyzett 88.000 (nyolcvannyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes az alperesi bv. intézetben tölti szabadságvesztés büntetését. 2022. augusztus 9. napjától augusztus 16. napjáig egy másik rabtársával, (rabtárs neve)vel egészségügyi karanténba került elhelyezésre az X körlet (...) számú zárkájában mint igazoltan Covid fertőzött személy kontaktja. A zárkában történő elhelyezésre a WC ülőke törött volt, a mellékhelyiségben nem volt világítás, ajtaját becsukni nem lehetett, mert hiányzott a kilincs, ajtaja kb. 15x20 cm területen ki volt törve, nem volt felmosóeszköz és vödör, az előtérben sem világítás, a tv-készülék használatához szükséges koax csatlakozó. Az ágykeret rozsdás volt, a rögzítőelemek több helyen elengedtek, ezért az nyikorgott, abból hegyes, éles darabok álltak ki. A zárka falai, főként az ágykeretek környékén szennyezettek voltak, azon rovarok (poloskák) elnyomásából származó maradványok voltak láthatók. A zárka ágyi poloskával volt fertőzött. A WC ülőkét az alperes másnap kicserélte.

[2] A felperes 2022. augusztus 12-én orvosi vizsgálaton vett részt. A kiállított ambuláns vizsgálati lap a felperes panasza alapján tartalmazza, hogy az előző nap a végtagjait „valami” megcsípte, és a lábán lévő csípések körül nagy udvar jelent meg és viszket. Státuszként a karokon kis, viszonylag friss csípésnyomok, valamint mindkét lábszáron (bal oldali dominanciával) jelentős mértékű udvarral körülvett csípésnyomot rögzítettek. Diagnózisként allergia került feltüntetésre, gyógykezelésként 20 napon át napi egy tabletta Suprastin és összesen négy napig Medrol tabletta szedését írták elő.

[3] A felperes a 2022. augusztus 15-én ismét orvosi vizsgálatra jelentkezett, panasza szerint a csípések miatt továbbra sem tud aludni, pihenni, a nyak jobb oldalán lévő csípések viszketnek. A rögzített státusz szerint a nyak jobb oldalán több csípésnyom észlelhető, amelyet ödémás udvar vesz körül, míg a többi csípés halványodó. További két napra elrendelték a Medrol szedését és a Suprastin további alkalmazását.

[4] A felperes csípései származhatnak ágyi poloska csípésétől, helyi allergiás reakciót kiváltva. Börtünetei megszűnésének időpontja pontosan nem határozható meg.

[5] Az elsőfokú ítélet szerint a felperesnél átmeneti jellegű érdemi egészségromlás és maradandó egészségkárosodás nem következett be.

[6] A felperes zárvatára, (rabtára neve) 2022. augusztus 18-án, a felperes 2022. augusztus 22. napján terjesztett elő panaszbetadványt a fentiekben írt elhelyezési körülmények miatt a (Y) Megyei Főügyészséghez.

[7] A (Y) Megyei Főügyészség Közjogi Szakág (....)2022/6. számú 2022. szeptember 12. napján kelt iratában megállapította, hogy a 2022. augusztus 19. napján a perbeli zárkában tartott ügyészi vizsgálat a fentieket alátámasztotta és felhívta az alperesi intézetparancsnokot a szükséges intézkedések megtételére.

[8] Az alperesi intézetparancsnok a felhívásra tett válaszlevelében tájékoztatta az ügyészséget a megtett intézkedésekről, így egyebek között arról, hogy az ágyak szerelése megtörtént. Az alperes a perbeli zárkában 2022. évben nyolc alkalommal végeztetett rácsáló és ágyi poloska írtást.

A kereset és az ellenkérelem

[9] A felperes megváltoztatott keresetében (47. sorszám) kérte, a bíróság állapítsa meg az alperes megsértette a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogát, valamint emberi méltóságát, amikor őt olyan zárkában helyezte el, amelyben

[10] – a mellékhelyiségben a WC-n az ülőke darabokra volt törve, arra ráülni biztonságosan nem lehetett;

[11] - a mellékhelyiségben nem volt világítás (sem kapcsoló, sem lámpatest);

[12] - a mellékhelyiség ajtaját becsukni sem lehetett, mivel arról hiányzott a kilincs;

[13] - a mellékhelyiség ajtaja egy kb. 15x20 cm-es területen ki volt törve;

[14] – nem volt biztosítva a megfelelő takarító felszerelés, csupán egy partvis és egy lapát állt rendelkezésre a takarításhoz, felmosó szerelék, illetve vödör nem volt;

[15] - az előtérben nem volt világítás, mivel a felszerelt lámpatestben kiégett az izzó;

[16] - a padlózat részben beton volt, azonban az több centis szintkülönbségekkel volt terhelt, kátyúk voltak a betonban;

[17] - nem volt coax csatlakozó, így a tv-készülékét használni nem tudta;

[18] - a számára biztosított fém ágykeret rozsdás volt, a rögzítő elemek több helyen elengedtek, ezért a keret minden mozdulatnál zörgött, nyikorgott, abból hegyes, éles darabok álltak ki;

[19] - az egész zárka ágyi poloskától hemzsegett, a falakon – más elítéltek által – korábban agyon nyomott poloskák, illetve általuk kiszivárgott vér nyomai voltak láthatóak, illetve szaguk érezhető. A véres fal miatt az egész hely vágóhíd benyomását keltette;

[20] – a poloskák miatt nem tudott éjszakánként aludni, illetve az ágyra sem tudott éjjel lefeküdni, mert ellenkező esetben a sötétben kirajzó poloskák rámásztak és jobban összecsapkedtek volna, ezért a zárkában elhelyezett széken kényszerült ülni;

[21] - az elővigyázatosság ellenére sem tudta elkerülni azt, hogy a poloskák megcsipkedjék, így kiderült, hogy szervezete allergiás a poloskacsípésekre, test szerte kiterjedt és erősen viszkető lila foltok keletkeztek rajta, amelyek jóval kiterjedtebbek és eltérő színűek voltak, mint a poloskacsípéseknél egyébként szokásos bőrpírosodás, mely panaszokra gyógyszert kellett szednie.

[22] Ezt meghaladóan kérte, a bíróság kötelezze az alperest 15 napon belül 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[23] Keresete jogalapjaként a büntetések és intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) 122. § a) pontját, 143. § (1)-(3) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1)-(3) bekezdését, 2:43. § a) pontját, 2:51. § (1) bekezdés a) pontját, (2) bekezdését, 2:52. § (1)-(3) bekezdését, 2:53. §-át, 2:54. §-át, 6:518. §-át, 6:519. §-át, 6:520. §-át, 6:522. § (1) bekezdését, (2) bekezdés a) pontját, 6:527. § (1) bekezdését, 6:532. §-át jelölte meg. Előadta, a karantén céljára szolgáló zárkában a keresetben felsoroltak szerinti emberhez méltatlan körülmények fogadták, azokat az alperes ellenőrzést végző alkalmazottainak jelezte, azonban intézkedés nem történt. A panaszai nagy részét az elvégzett ügyészi vizsgálat igazolta. Az alperes nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a zárka rovarfertőzöttségéből eredő problémát orvosolja. Az alperes legkésőbb az augusztus 11-én tartott átfogó vizsgálat alkalmával értesült a rovarfertőzöttségről, ennek ellenére egészen augusztus 16-áig a rovaroktól fertőzött zárkában kellett tartózkodnia. Köztudomású tényként hivatkozott arra, hogy a napokon át tartó alvásmegvonás (kialvatlanság) káros az egészségre. A kialvatlanságtól felborul a normális bioritmus, idegességhez és nyugtalansághoz vezet, fejfájást, ingerlékenységet okoz.

[24] A zárkában tapasztalt körülmények miatt nyugtalan és ideges lett, ez a pszichés egészségét sértette. Az emberi méltóságot sértette az alperesnek az a magatartása, hogy – a WC ülőke másnapi cseréjének kivételével – szinte teljes közömbösséget mutatott a probléma megoldását illetően. Semmit nem tett annak érdekében, hogy olyan zárkában kerüljön elhelyezésre, amely megfelel az emberhez méltó elhelyezés körülményeinek.

[25] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Perköltséggként a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján meghatározott ügyvédi munkadíjat igényelt, azt 63.500 forintban jelölve meg.

[26] Hivatkozása szerint a zárka műszaki állapotával összefüggésben a felperes kérelmet, panaszt nem terjesztett elő. Előadta, a fogvatartottak folyamatosan állandó jelleggel rongálják a zárkákat, amely mellett a javítási tevékenység nehézséget okoz. Amennyiben azonban a felperes jelezte a problémákat, úgy azokat haladéktalanul javíttatta, a felperes által megjelölt műszaki körülmények nem sértették az általa megjelölt, nevesített személyiségi jogait. Jogszabály nem írja elő részére a tv-készülék biztosításának kötelezettségét, a felperes nem is kérte saját tv-készüléke használatának engedélyezését. A rovarfertőzöttséggel kapcsolatban felhívta az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. tv. (Eütv.) és a 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet előírásait, amelyek szerint évente legalább 2 alkalommal kell irtószeres kezelést végezni a zárkában. Előadta, 2022-ben ezt meghaladó számban végzett rovarirtást. Utalt arra, az ágyi poloska megjelenése a bv. intézményben köztudomásúnak tekinthető, az összezárttság miatt kivédhetetlenül előforduló körülmény. A jelzést követően az adott zárkában haladéktalanul elvégezte a poloskaírtást, így a tőle elvárható módon járt el. A felperes nem bizonyította, konkrétan nem is állította, milyen mértékben és milyen módon szenvedett egészsége pszichés sérelmet, emiatt panaszt nem terjesztett elő, pszichológusnál nem járt. A sérelemdíj összegét aránytalanul eltúlozottnak ítélte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[27] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, az alperes azzal, hogy a felperest 2022. augusztus 9-16. közötti időszakban olyan zárkában helyezte el, amelyben ágyi poloskák csípéseit szenvedte el, megsértette a felperes testi épségét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, a peres felek költségeiket maguk viselik, így a felperes viseli pártfogó ügyvédjének díját. Megállapította, hogy 60.000 forint eljárási illeték és 490.650 forint előlegezett költség az állam terhére marad.

[28] Rámutatott, a felperes ugyanazon alperesi magatartásra alapítottnan egyidejűleg kérte az emberi méltósága és a testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga megsértését. Vizsgálta, hogy ugyanazon alperesi magatartás egyidejűleg konjunktívan megvalósíthatja-e a nevesített személyiségi jog és az emberi méltóság sérelmét. Az Alaptörvény és a Ptk. rendszeréből következően az emberi méltóság szubszidiárius személyiségi jog, amely egyúttal alapjog is, ezért egy magatartás, vagy mulasztás eredményeként együttesen, egyidejűleg a nevesített személyiségi jog és a szubszidiárius alapjog mint személyiségi jog megsértése nem állapítható meg, az ilyen kereset nem teljesíthető. A felperes keresetében nem különítette el, mely műszaki feltételek azok, amelyek a testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi jogát sértették, és melyek azok, amelyek általánosságban az emberi méltóságát. Miután az emberi méltóság megsértése, annak megállapíthatósága kizárólag akkor kerülhet előtérbe, amennyiben más nevesített személyiségi jog megsértése nem, így a keresete nem teljesíthető.

[29] A testi épséghez való jog sérelmét megállapíthatónak találta annak alapján, hogy az alperes az elkülönítés céljából alkalmazott zárkában történő elhelyezéskor nem tudta biztosítani annak ágyi poloskától való mentességét. A felperes testét ért csípések ténye, ebből eredően testi épségének a sérelme, annak ágyi poloskáktól való származása bizonyított az orvosszakértői vélemény megállapítása, a tanúk vallomása és az ügyészi vizsgálat ténymegállapítása alapján. Miután az objektív szankciók alkalmazhatóságát a jogsértés pusztán ténye megalapozza, a jogsértés megállapítására vonatkozó jogkövetkezményt alkalmazhatónak ítélte.

[30] A sérelemdíj iránti igény tekintetében rámutatott, a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire, különösen a kimentés módjára, a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. Ennek alapján vizsgálta, az alperes az ágyi poloskamentesség biztosítása érdekében megtett-e minden elvárhatót. Az alperes bizonyította, hogy 2022. évben a jogszabály által előírt két alkalommal történő poloskairtas helyett a felperes zárkáját magában foglaló objektumban nyolc alkalommal végzett irtási tevékenységet, vagyis e körben a tőle elvárható módon járt el, ezért sérelemdíj fizetése iránti kötelezettsége alól magát sikeresen kimentette.

[31] Hangsúlyozta, annak elfogadása esetén, ha valamennyi zárkakörülmény esetében a felperes egyidejűleg előterjeszthette konjunktív módon a megállapítás iránti kereseteit, úgy figyelembe kell venni, hogy a személyiség meghatározott életminőséget jelent, azt, hogy az ember szabadon rendelkezik önmaga fölül, tehát megilletik az emberhez méltó életfeltételek, azonban mindezek átlagos, normál életkörülményekre vonatkoznak, míg az állami kényszerrel végrehajtott börtönbüntetés során nem értelmezhetőek és mindezek átlagos, hétköznapi szintű biztosítása az alperestől nem várható el.

[32] Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pervesztesség-pernyertesség aránya lényegesen nem tért el, ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján a peres felek költségeiket maguk viselik.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[33] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a megállapított jogsértés kompenzálására az alperest az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni. Kérte továbbá megállapítani, hogy az alperes – az elsőfokú ítéletben már megállapított jogsértésen túl – megsértette az emberi méltóságát azzal, hogy őt 2022. augusztus 9-16-a között a keresetlevélben megjelölt műszaki állapotban lévő és körülményekkel rendelkező zárkában helyezte el.

[34] Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a megállapított személyiségi jogsértés kompenzálására nem ítélte meg a javára sérelemdíjat. Figyelmen kívül hagyta azt a lényeges körülményt, hogy 2022. augusztus 9-én került a zárkába, a börtönorvos már 2022. augusztus 12-én rovarcsípések okozta panasz miatt vizsgálta, amelyek nyilvánvalóan poloskától származtak. Ez az ügyészi vizsgálati anyagból is kitűnik. Az alperes tehát legkésőbb 2022. augusztus 12. napján hivatalos tudomást szerzett a zárka súlyos rovarfertőzöttségéről, annak ellenére nem tett haladéktalanul intézkedést, hogy rovaroktól mentes zárkában helyezze el. Megítélése szerint súlytalan az az alperesi védekezés, hogy a poloskák jelenléte a bv. intézetben köztudomású ténynek tekinthető, azokat kiirtani lehetetlenség, mivel az a zárka, amelybe átkerült, mentes volt az ágyi poloskáktól. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság tévesen ítélte meg az alperes kimentését, nem állapítható meg, hogy az alperes a tőle elvárható módon járt el.

[35] A kimentés sikertelensége miatt testi épsége megsértése olyan jogsértés, amely feltétlenül sérelemdíj alkalmazásával történő kompenzálásra szorul. Ennek alátámasztására utalt a Kúria Kf.39942/2021/8. számú precedensképes határozatára. Úgy ítélte meg, hogy az őt ért nemvagyonosi hátrány 500.000 forint sérelemdíj megítélésével méltányosan kompenzálható.

[36] A jogsértés megállapítására irányuló kereset elutasításának indokait illetően, amennyiben az elsőfokú bíróság nem tartotta elfogadhatónak, vagy egyértelműnek a keresetlevélben írt nyilatkozatot, akkor a Pp. 237. § rendelkezéseinek alkalmazásával anyagi pervezetést kellett volna végeznie arra nézve, hogy egyértelműsítse, hogy mely tényállításai kapcsán mely személyiségi jog megállapítását kéri.

[37] Ugyanakkor keresetének megfogalmazása az elsőfokú bíróság feladatává teszi, elsősorban azt vizsgálja, hogy az állított tények megállapíthatóvá teszik-e az egészséghez fűződő személyiségi jog megsértését, illetve ha erre nemleges a válasz, akkor másodsorban hozzon arról döntést, hogy az állított tények megállapíthatóvá teszik-e az emberi méltóság sérelmének megállapítását. Hivatkozott arra, a keresetlevél 30. és 31. pontjában egyértelmű módon körülírta, hogy mely személyiségi jogának megsértését mely tények alapján állítja.

[38] Az elsőfokú ítélet álláspontjával szemben a kifogásolt körülményeket nem lehet a börtönéletre tekintettel elfogadhatónak tekinteni. Kiemelte, a felsorolt panaszok jelentős részét az ügyész is megalapozottnak találta. Egy-két panasz nyilvánvalóan csekély jelentőségű lenne, azonban a kereset tárgyává tett számos panasz egyidejű jelenléte együttesen már eléri a jogsértésnek azt a szintjét, amely megállapíthatóvá teszi az emberi méltóság sérelmét. E joga ugyanis nem szünetel a fogvatartottnak a büntetés végrehajtása során.

[39] Az alperes hivatkozása szerint a fogvatartottak rendszeresen rongálják a berendezési tárgyakat, ebből pedig arra lehet következtetést levonni, hogy az alperesnek „nagyobb buzgóságot” kellett volna tanúsítani a zárkák helyreállítása, karbantartása terén.

[40] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. A jogi képviselétével felmerült ügyvédi munkadíjat a 17/2024. (XII. 09.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (4) bekezdése alapján számította fel azzal, hogy a jogi képviselője áfa körbe tartozik.

[41] Kiemelte, a vizsgálat során az ügyészség nem talált a zárkában élő rovarokat, csak azok elnyomott nyomait tudta feljegyezni. Alaptalanul állítja a felperes, hogy nem intézkedett az elhelyezés megváltoztatása iránt. A felperes figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a perbeli időszak a Covid járvány idejére esett, mely időszakban a fogvatartottak elhelyezése extrém feladatokat állított az alperes elé, ennek ellenére minden tőle telhetőt megtett a

fogvatartottak megfelelő elhelyezése érdekében. Biztosította az egészségügyi ellátást, és gondoskodott az elkülönítésről.

[42] Igazolta, hogy a rovarok irtásával kapcsolatosan minden szükséges intézkedést megtett, nem tett olyan nyilatkozatot, hogy köztudomású a bv. intézetekben a poloskák jelenléte.

[43] Felhívta a figyelmet arra, hogy a felperes a zárka elhelyezéskor panaszt nem terjesztett elő annak állapotával kapcsolatban, ami feltételezheti azt is, hogy az a megfelelő állapotban volt a behelyezéskor, a rongálás a perbeli időszakban is bekövetkezhetett.

[44] Hivatkozott a Bv.tv. 118. § (4) bekezdésében írt felperest terhelő együttműködési kötelezettség megsértésére. Utalt arra, a sérelemdíj megítélésének előfeltétele a személyiségi jog megsértésének állítása és annak bizonyítása, a felperes azonban ezen jogszabályi feltételt kimeríteni nem tudta. A panasz benyújtásának hiánya megfosztotta a felperes állítólagos sérelmeit olyan jellegű súlyuktól, ami sérelemdíj megítélésére adhatna alapot. Ennek alátámasztására eseti döntésre hivatkozott.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[45] A fellebbezés részben alapos.

[46] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-b) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi, melyik eljárási, vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[47] A fellebbezés indokaira figyelemmel a másodfokú eljárásban a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja és 369. § (3) bekezdés e) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlása vált indokolttá. A felperes álláspontja ugyanis az, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes felróhatósága a megállapított személyiségi jogsértés tekintetében hiányzik [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont], ezért a másodfokú bíróságtól kérte a sérelemdíj iránti igényének az elbírálását [Pp. 369. § (3) bekezdés e) pont]. Azon túl, hogy tévesnek tekintette az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a személyiségi jogsértés megállapítása iránti keresete érdemben nem volt elbírálnak, támadta az elsőfokú ítélet ezzel összefüggő másodlagos indokait [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont].

[48] Az ítéltábla egyetért a felperesnek azzal az álláspontjával, hogy sem eljárásjogi, sem anyagi jogi akadálya nem volt a megállapítás iránti kereset érdemi elbírálásának. A felperes keresetének jogalapjaként személyiségi jogainak megsértését jelölte meg. A felperes az el nem bíralt és e körben az eredetileg megjelölt elhelyezési körülményei miatt az egészségének és emberi méltóságának a megsértését állította. E keresete a Pp. 173. § (1) bekezdése szerinti valódi tárgyi keresethalmazat. A kereset egy anyagi jogi jogszabály által biztosított valamely alanyi jog érvényesítését jelenti. A valódi tárgyi keresethalmazat – jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns – jellemzője, hogy aalmazatban álló egyes keresetek önállóan is elbírálnak, létezésük és eldöntésük nem függ egymástól. A kereset – a Pp. által szabályozott háromtagú pertárgy fogalomnak megfelelően – tartalmazza az érvényesített alanyi jogot (az azt létrehozó jogi norma megjelölésével), az ebből eredő követelésre vonatkozó kereseti kérelmet, valamint a jogot és a kereseti kérelmet megalapozó konkrét (történeti) tényeket [Pp. 172. § (2) bekezdés a), b), c) pont]. A személyiségi jog megsértése esetén a különböző jog- és tényállítások többszörözik a keresetek számát, amelyek ilyen

esetben a Pp. 173. § (1) bekezdése értelmében valódi tárgyi keresethalmazatban állnak (hasonlóan: Kúria Pfv.IV.21.161/2022/6.). A felperes keresetében azonos ténybeli alapon ugyanazon jogkövetkezményt érvényesítve, de különböző személyiségi jogainak megsértését állította, az eltérő jogalap miatt pedig keresete valódi tárgyi keresethalmazatnak minősül. A valódi tárgyi keresethalmazat előterjeszthetőségének további, a Pp. 173. § (1) bekezdésében írt jogszabályi feltételei fennálltak: a keresetek ugyanabból a jogviszonyból erednek és a keresetek között nem volt olyan, amelynek elbírálása más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik. Annak eldöntése, hogy ugyanazon alperesi magatartás megvalósítja-e a különböző személyiségi jogok megsértését egyidejűleg vagy külön-külön, az ügy érdemét érintő kérdés.

[49] A felperes e körben előterjesztett fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a testi épséghez és az egészséghez való jog megsértése megállapítására vonatkozó keresetet elutasító rendelkezését nem érinti, ezért az ítéltábla a fentiekben megjelölt felülbírálati jogának gyakorlásával azt vizsgálta, hogy a felperes által sérelmezett elhelyezési körülmények sértették-e az emberi méltóságát.

[50] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse és hogy őt ebben senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok egy törvény védelme alatt állnak.

[51] Az Alaptörvény II. cikke értelmében az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az emberi méltósághoz.

[52] Az emberi méltósághoz való jog az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazása [8/1990. (IV.23.) AB határozat], ami az ember értékminőségének kifejeződése [34/1992. (VI.1.) AB határozat]. Tágabb értelemben az emberi méltósághoz való jog valamennyi személyiségi jog „anyajoga”, akkor állapítható meg, ha valakit emberi mivoltában támadnak meg, illetve az emberi léthez szükséges követelmények, körülmények szenvednek sérelmet (Pfv.IV.21.960/2018/7., Pfv.IV.20.082/2018/12.).

[53] Az emberi méltóság megsértése akkor valósul meg, ha a személyt emberi mivoltában megalázzák, méltatlan, vagy hátrányos helyzetbe sodorják. Az emberi méltóság megsértése akkor állapítható meg, ha a jogsértő részéről az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás valósul meg (BDT2020. 4152.).

[54] A Ptk.-ban meghatározott általános személyiségi jogi rendelkezés (general clausula) célja annak biztosítása, hogyha a nevesített személyiségi jogokkal biztosított védelem nem lehetséges, legyen olyan rendelkezés, amely azokra az esetekre korlátozza az emberi méltóság (mint a személyiségi jogok forrása) lehetséges tartományát, ami annak ellenére is a személyiség lényegi tulajdonságát érintő esetben minősül, hogy nincs erre a tényállásra olyan konkrét (nevesített) személyiségi jog, aminek megsértése alá tartozónak lehetne tekinteni.

[55] A Bv.tv. preambulumban a törvény céljaként – egyebek között – megfogalmazott embertelen és megalázó bánásmód tilalma egyúttal pozitív kötelezettséget jelent a büntetés-végrehajtási szerv számára, nevezetesen olyan végrehajtási feltételek megteremtését, fenntartását, amelyek megfelelnek az emberi méltóság követelményének és nem okoznak a fogvatartással szükségszerűen együtt járó szintjét meghaladó fájdalmat, gyötrelmet.

[56] A Bv.tv. 118. § (1) bekezdése szerint a szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt elveszti a személyi szabadságát, köteles túrni a végrehajtás tényéből eredően egyes alapvető jogainak és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságainak szünetelését, korlátozását, módosulását. A (2) bekezdés szerint a szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt az alapvető jogait és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságait a büntetés-végrehajtása

során is gyakorolhatja. Ilyen alapvető jog az emberi méltósághoz fűződő jog, amely azt a kötelezettséget róttá az alperesre, hogy gondoskodjon arról, a felperes ne kerüljön megalázó, emberi méltatlan helyzetbe, mert az sérti az emberi méltóságot.

[57] Mindezek alapján vizsgálándó, hogy az elhelyezésének megjelölt körülményei a felperes emberi méltóságának sérelmét eredményezték-e.

[58] A Ptk. 2:51. § a) pontja alapján, akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását. A Ptk. szerint a jogsértés alatt nem egy jogellenes magatartás hátrányos következményét, a kárt, hanem a jogellenes magatartást kell érteni. A személyiségvédelem felróhatóságtól független, objektív szankcióinak alkalmazásához kizárólag a jogellenes magatartás tényét kell igazolni. A bekövetkezett sérelem nagysága irreleváns. A felróhatóságtól független objektív személyiségvédelmi eszköz létét a személyiség teljes körű és abszolút védelme indokolja. A jogsértő oldalon csak a jogellenességet kizáró ok bizonyítása esetén nem keletkezik felelősség. A felróhatóság nem feltétele az objektív személyiségvédelmi eszközök alkalmazásának. Az alperes jogellenességet kizáró ok fennálltára nem hivatkozott.

[59] A Bv.tv. 122. § a) pontja szerint az elítélt jogosult a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre, amely jogosultság a Bv.tv. 98. § (1) bekezdés b) pontja alapján a büntetés-végrehajtási szervezet nevesített kötelezettségeként jelenik meg.

[60] A felperes által állított elhelyezési körülmények – a padlózat szintkülönbségeire vonatkozó tényállítás kivételével – bizonyítottak. Azt a (Y) Vármegyei Főügyészség (.....)2022/6. számú 2022. szeptember 12. napján kelt az alperes intézet parancsnokának írt felhívása, valamint az intézetparancsnok ügyészi felhívásra adott válaszelevele alátámasztja. Ez utóbbi rögzíti az ügyészi felhívás alapján tett alperesi intézkedéseket. Ugyanakkor a bizonyított körülmények közül a felmosó szerelék és a vödör, valamint a televíziókészülék működtetéséhez szükséges koax csatlakozó hiánya nem minősül az emberi méltóságot érintő, azt sértő emberhez méltatlan körülménynek. Utal az ítéltábla arra, a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 122. § (1) bekezdése rögzíti a zárka, vagy lakóhelyiség felszerelési és berendezési tárgyait a 3. számú melléklet tartalmazza. A 3. számú melléklet 2.5. pontja szerint a zárka felszerelési tárgyai közé tartoznak a takarítóeszközök, annak további részletezése nélkül. Az pedig nem vitás, hogy partvis és lapát a zárkában rendelkezésre állt. Az alváshiánnyal kapcsolatos előadás sem e személyiségi jog sérelmét jelenti.

[61] Az ítéltábla álláspontja szerint az ezt meghaladóan felsorolt körülmények miatt a felperes elhelyezése nem felelt meg a Bv.tv. 122. § a) pontjában írt követelménynek. A zárkában tapasztalható körülmények összességében sértették a felperes emberi méltóságát.

[62] A fentiekben írtak alapján a jogsértés megállapítására vonatkozó objektív jogkövetkezmény alkalmazhatóságát az alperes ellenkérelmében kifejtett védekezése nem teszi mellőzhetővé. Így nincs jelentősége a törött WC ülőke cseréjének, illetve a hivatkozott karbantartási, javítási munkálatok elvégzésének.

[63] A panasz elmulasztása ugyancsak irreleváns. A jelen eljárásban, hogy a panasz teremti meg a lehetőségét annak, hogy a sérelemmel kapcsolatos tényállás és ezzel összefüggésben a felek által előadottak rögzítésre kerüljenek. Ennek elmaradása a felperes által felhozott sérelmek bizonyítását nehezíti meg, amely az igényt érvényesítő fél terhén értékelendő. Jelen esetben azonban a megállapítási kereset vonatkozásában az ügyészségi vizsgálat eredménye alapján a felperesi előadás a fentiek szerint bizonyított. Irreleváns a

Bv.tv. 118. § (4) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettség megsértésére vonatkozó fellebbezési ellenkérelemben tett hivatkozás is.

[64] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a rendelkező részben részletezett elhelyezési körülmények tekintetében a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján az emberi méltósághoz való jog megsértését megállapította.

[65] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes testi épségének megsértését megállapította azzal összefüggésben, hogy a zárkában a felperes az ágyi poloskák csípéseit szenvedte el. Az alperes az elsőfokú ítélet e rendelkezését fellebbezéssel nem támadta, ezért fellebbezési ellenkérelmében alappal nem vitathatja a zárka poloska fertőzöttségét. A felperes fellebbezése alapján az ítéltábla azt vizsgálhatta, hogy a testi épséghez való jog megsértésének szubjektív jogkövetkezménye, az alperes sérelemdíj fizetési kötelezettsége feltételei fennállnak-e.

[66] A sérelemdíj iránti igény elbírálására a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a jelen eljárásban irányadóan a Ptk. 6:519. §-ában foglalt rendelkezések az irányadók. E szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, mentesül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható. A Ptk. 1:4. §-ának (az elvárható magatartás elve, felróhatóság) (1) bekezdése alapján, ha e törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy az alperes felróhatósága hiányát bizonyította azzal az egyrészt okiratokkal igazolt, másrészt a felperes által sem vitatott ténnyel, hogy a jogszabályban írt kötelezettségét meghaladó számban végzett rovarírtást a felperes zárkáját magában foglaló objektumban. Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával. Megítélése szerint az alperesnek a rovarfertőzöttség, ezáltal a felperesnél tapasztalható poloskacsípés elkerülése érdekében tett intézkedései az adott helyzetben elvárható eljárásnak megfeleltek, ezért helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperest a felperesi hátrányok bekövetkezésében felróhatóság nem terheli. Hasonlóan foglalt állást a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.120/2016/3., Pf.20.202/2019/5.).

[67] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet e körben tett megállapítását nem támadta. Fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az alperes a rovarfertőzöttségtől való tudomásszerzést követően nem gondoskodott másik zárkában történő elhelyezéséről. A peradatok alapján azonban nem bizonyított, hogy az alperesnek tudomása volt a felperes ott tartózkodásának idejére a rovarfertőzöttségről. Az, hogy a felperes e vonatkozásban panasszal vagy kérelemmel élt az alpereshez, nem nyert bizonyítást. A csípések ágyi poloskától származását illetően az orvosi dokumentumok szerint tényelődást nem tett, az a perben a rendelkezésre álló egyéb csatolt okirati bizonyítékok tartalma (ügyészségi vizsgálat eredménye, orvosszakértői vélemény) alapján nyert bizonyítást. Ezzel kapcsolatos előadást az ügyészséghez 2022. augusztus 22. napján a zárkából való kihelyezést követően írt panaszbeadványa tartalmaz. Felróhatóság az alperest tehát e tekintetben sem terheli.

[68] A fellebbezésben hivatkozott Kúria Kf.39942/2021/8. számú precedensképes határozatának megállapításával az ítéltábla egyetért, azonban az csak akkor értelmezhető, ha a sérelemdíj iránti igény egyéb fentiekben írt jogszabályi feltételei fennállnak.

[69] Mindezekre tekintettel alaptalanul támadta a felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet sérelemdíj iránti keresetet elutasító rendelkezését.

[70] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása, nevezetesen a megállapítási keresetnek túlnyomó részt helyt adó döntés meghozatala nem érinti az elsőfokú ítélet pervesztesség-pernyertesség arányát illetően tett megállapítását, ezért az ítéltábla nem látta indokát az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatásának.

[71] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[72] A másodfokú eljárásban a pervesztesség-pernyertesség aránya a fellebbezés részbeni megalapozottságára tekintettel azonosnak tekintendő, ezért az ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről, amelynek értelmében mellőzte a felperes alperes perköltségének megfizetésére kötelezését, továbbá megállapította, hogy a felperes köteles a képviselőt ellátó pártfogó ügyvéd díjának viselésére [Pp. 101. § (3) bekezdés].

[73] A felperes személyes költségmentességére, valamint az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XC. tv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető teljes személyes illetékmentességre tekintettel a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad [Pp. 102. § (6) bekezdés].

[74] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2026. január 20.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró